

KURYER LITEWSKI

W Wilnie w Piątek dnia 11 Maja r. s. 1828 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Towarzystwo patryotyczne damskie w St. Petersburgu, znajdując w szczodrocie Najjaśniejszych Opiekunów i w pomocy dobroczynnych osób, sposoby do założenia szkoły, pod nazwaniem instytutu edukacyjnego, przyzwoitego dla szlachetnych dziewcząt, w jednymże czasie poczytało sobie za powinność wynaleźć środki pomocnicze i dla nuyuboższych.

Od samego więc początku Towarzystwo zamierzało założyć dla nich szkoły w każdej części miasta, i teraz ma ich 7. jakoto: w częściach Wasilewskiej, Petersburskiej, Wyborgskiej, Liteyney, 2giey Admiralicyyney, 3ciey Admiralicyyney, i 4tey Admiralicyyney.

W każdej z tych szkół znajduje się po 15, a w ogóle 105 dziewcząt, na koscie Towarzystwa.

Najęcie domów i utrzymanie tych 7miu częściowych szkół w teraźniejszym ich stanie, wynosi do 15,000 rub. na rok.

Prócz 105 dziewcząt, przyjmuje Towarzystwo pensyonarki od rodziców i dobroczynnych osób, z płacą po 240 rub. na rok; liczba ich wynosi teraz 20.

Dziewczęta, będące na koscie Towarzystwa, przychodzą z rana i mają obiad; wieczorem powracają do rodziców, a pensyonarki mieszkają w szkołach.

Uczą w nich: czytać i pisać po rossyysku, katechizmu i historii s., początków arytmetyki, gospodarstwa domowego i robotek, zaczynając od prostszych aż do naydelikatniejszego szycia i haftów.

Prawidła, opisujące plan edukacyi, przyjmują się po rozpatrzeniu w Radzie Towarzystwa i po zatwierdzeniu przez Najjaśniejszą Opiekunkę, JEY CESARSKĄ MOŚĆ ALEXANDRĘ FEDOROWNĄ.

Dozor nad spełnianiem tych prawideł w każdej szkole, porucza się damom, członkom Towarzystwa.

Główniejsza pieczołowitość zawiera się w tém, ażeby dziewczęta, przy ukształceniu się do moralnego domowego życia, mogły i sobie i swoim rodzicom zapewnić przystoynne utrzymanie się przez pracę stosowną do płci żeńskiej, i przez uczenie drugich.

ICH CESARSKIE MOŚCI, z przychylności ku postępom patryotycznego Instytutu, przyjąwszy go pod swoją szczególną opiekę, podali Towarzystwu przez tę łaskę tem większą sposobność do skierowania całej swojej troskliwości na szkoły częściowe.

Towarzystwo zajmuje się roztrząsaniem sposobów, i już uczyniło niektóre rozrządzenia do udoskonalenia szkół częściowych, co do ich utrzymania i uczenia panien.

Poczytując za istotne dobrodzieństwo dla ubogich, i również dla siebie za świętą powinność, rozszerzać między ubogimi wychowanie, podług wyżej wspomnianych prawideł, Towarzystwo ma jeszcze dalsze do tego celu służące zamiary; ale wykonanie ich zależeć będzie od sposobów.

Towarzystwo ma sobie za powinność uwiadomić o tém dobroczynne osoby, które mają chęć dobrą i możność okazania jemu w swoich ofiarach pomocy ku udoskonaleniu i rozszerzeniu szkół częściowych.

Przyjmuje ono z równą wdzięcznością ofia-

ry większe i mniejsze, jednorazowe i coroczne. Ofiary mogą być składane u Prezydentki i Członków, zawiadujących częściowymi szkołami, albo u Zarządzającego Kancellaryą Towarzystwa Patryotycznego. (*) (z G. S. P.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 13 maja.

Postanowienie Najjaśniejszego PANA, ustanawiające Bank Polski.

(Dokończenie)

(z Gazety Warszawskiej.)

TYTUŁ III. Skład Banku i jego Attrybucye.

Artykuł 24. Bank mieć będzie pięciu członków, amianowicie: Prezesa, Vice-Prezesa i trzech Dyrektorów, przez Nas mianowanych, na przedstawienie Ministra Przychodów i Skarbu.

Art. 25. Członki Banku stanowić będą kolegialnie większością głosów w komplecie najmniej trzech osób.

Równość zdań Prezydujący rozstrzyga.

Gdyby Prezydujący, lub Dyrektor właściwego Wydziału nie dzielł zdania większości, tedy żądać może, aby przedmiot rozważany zawieszonym był w wykonaniu i do rozstrzygnięcia Ministra Przychodów i Skarbu przedstawionym został.

Art. 26. Będzie przy Banku osobna Kommissya umorzenia długu krajowego, składać się mająca z dwóch członków Senatu i dwóch członków Izby Poselskiej przez Nas wyznaczonych, tudzież z właściwego Dyrektora Banku.

Urządowanie tak członków Senatu, jako i Izby Poselskiej będzie bezpłatne.

Senator starszy z porządku zasiadania w Senacie, przewodniczyć będzie posiedzeniu tej Kommissyi.

Art. 27. Do Kommissyi umorzenia długu krajowego należeć będzie: czuwanie nad obrotem funduszu przeznaczonego na umorzenie tegoż długu, oraz nad prze-reślaniem i paleniem obligacyi przez kasę umorzenia nabytych, i kwitów wykupionych za półrocza upłynione, tak, iżby żadne z takowych obligacyi i kwitów w obieg puszczone nie więcej były nie mogły.

Do tej Kommissyi należeć także będzie czuwanie nad regularnością wypłat dochodu stałego wierzycielom kraju, tudzież nad wypuszczaniem w obieg biletów Bankowych, i nad regularnością ich wymiany na monetę brzęczącą, nakoniec nad bezpieczeństwem depozytów.

Art. 28. Jeśli Bank nie czynił zadosyć uwagom tej Kommissyi, tedy ona mocną jest przedstawic ich przedmiot Ministrowi Przychodów i Skarbu Namiestnikowi Naszemu, a nawet i Nam jeśli tego uznała potrzebę.

Art. 29. Do pomocy Banku w jego czynno-

(*) Prezydentka Katarzyna Piotrówna Golini-szczewa-Kutuzowa; Członkowie: Grafinia Barbara Alexandrówna Tatiszczewa, Alexandra Dymitrówna Wittek, Agatokleja Markówna Sucharewa i Baronessa Elżbieta Nikołajewna Ral. Zarządzający Kancellaryą, będący przy główném zarządzie spraw duchownych, obcych wyznań, Radca Stanu Nicefor Fedorowicz Pokrowski.

ściach ściągających się do części handlowej i przemysłowej, zgromadzenie kupców Warszawskich wybierze z pomiędzy kupców, fabrykantów lub innych osób handlem lub przemysłem trudniących się sześciu Radców handlowych, którzy w połowie co dwa lata zmieniać się mają.

Radcy ci zasiadać mogą w Banku po trzech, z głosem radzącym, i czynić wniesienie, jakie za potrzebne uznają.

Urzędowanie ich będzie bezpłatne.

Art. 30. Jeśliby zdania członków Banku były rozdzielone, a Radcy handlowi obecni na posiedzeniu byli niemienia przeciwnej większości członków Banku, i żądali zgodnie, aby rzecz do wiadomości Ministra Przychodów i Skarbu zaniesioną była, wówczas wykonanie wstrzymane i rozważany przedmiot, do rozstrzygnięcia tegoż Ministra przedstawionym być winien.

TYTUŁ IV. Przepisy Ogólne.

Artykuł 31. Kaucye i depozyta pieniężne sądowe, Administracyjne, Towarzysta Kredytowego Ziemskiego, i inne urzędowe, czyli to w kassach Magistratur, lub u pojedynczych Urzędników, Rejentów, Notaryuszów, Komorników, Kuratorów, słowem gdziekolwiek bądź, z mocy dotychczasowych przepisów znajdować się mogące, a przewyższające zł. pol. 200, niemniej też fundusze duchowne i Instytutowe, nieulokowane lub później mogące być ściągnięte, fundusze Towarzystwa Ogniwego, stowarzyszeń emerytalnych, składki i fundusze officialistów pocztowych, górniczych i wszelkie inne tego rodzaju, wniesione być powinny do Banku: a to stosownie do ich natury do depozytu dla przekazów lub na procent, i odtąd nigdzie indziej, tylko w Banku lokowane być mają.

Art. 32. Kapitały Bankowi powierzone, nie podlegają żadnym podatkom, ani ciężarom, i pod jakimkolwiek bądź pozorem nie mogą być pod nie podciągane.

Kapitały te nie mogą także być zajmowane, ani za pretensye publiczne, ani prywatne, wyjąwszy kapitały, bądź przez prywatnych, bądź przez urzędników sądowych dla zabezpieczenia, lub na rzecz osób, trzecich złożone, kapitały aktem urzędowym oddane komu w zastaw i bezpieczeństwo, lub na koniec jeśliby właściciel sam chciał je poddać na satysfakcyą swoich wierzycieli.

Bank jednak za należności jemu przypadające, mocen jest zajmować depozyta, summy lub towary uniego złożone, a to przed wszystkimi innemi pretensjami lub aresztami.

Art. 33. Zabrania się Bankowi objawiać nazwiska właścicieli, tudzież ilości summ jemu powierzonych, i żaden Sąd ani Władza nie może żądać od niego podobnego uwiadomienia.

W razie jednak rozpoczętego śledztwa o popełnione przestępstwo, Władze dochodzące żądać mogą od Banku stosownych objaśnień, za pośrednictwem Kommissyji Rządowych. I wtedy podobnie jak w takim razie, kiedyby Sąd na mocy dowodów ustronnych od Banku niezależących, ukazujących lokacyą kapitału w Banku, dopuścić aresztu wyrokiem przedstanowczym, Bank obowiązany jest złożyć swoje oświadczenie podług przepisów prawa, i wstrzymać wydanie należności, o którą rzecz idzie, aż do ostatecznego wyroku sądowego.

Art. 34. Cudzoziemcy właściciele obligacyi długu krajowego, depozytów i summ dla przekazów lub na procent do Banków wniesionych, przez tenże Bank uważani będą zarówno z krajowcami, nawet podczas wojny z krajem, którego byliby poddanymi. Na przypadek zaś śmierci cudzoziemca właściciela depozytu, albo summy złożonej w Banku dla przekazów lub na procent, własności przechodzić mają na spadkobierców podług przepisów prawa kraju tego, którego właściciel był poddanym.

Art. 35. Ze względu na związki interesów giełdowych z Bankiem, obowiązki włożone dotąd na Prezydenta miasta *Warszawy*, co do stosunków jego z giełdą kupiecką, przenosimy na Prezesa Banku.

Art. 36. Namiestnik Nasz na przedstawienie

Ministra prezydującego w Kommissyji Rządowej Przychodów i Skarbu, przepisze przy jakich działaniach z Bankiem rzeczywistość osób i podpisów musi być przyznawana i poświadczana przez Agentów zmiany, oraz oznaczy ilość opłaty od stron dla tychże Agentów, Taxatorów i Brakarzy przypadającej.

Art. 37. Przy rozwinięciu i załatwieniu czynności mu powierzonych, Bank korrespondować może bezpośrednio ze wszystkimi władzami krajowymi, niemniej też wchodzić może w korespondencyą i stosunki rachunkowe z bankami i domami handlowymi krajowymi lub zagranicznymi, tudzież ustanawiać Kommissantów i Agentów w miastach handlowych w kraju lub za granicą.

Art. 38. Towary produkcji krajowej, opatrzone w przepisane dowody, i przyjęte do składu Banku, mogą być wyprowadzone do Rosyji, na zasadach stosunków handlowych, ustanowionych między dwoma krajami. Przepisy do zachowania w tej mierze osobnymi urządzeniami wskazane zostaną.

Art. 39. Wszelkie korespondencye stron z Bankiem i zawierane z nim układy, uwalniają się od opłat stęplowych.

W przesyłaniu zaś pocztą funduszy bankowych, tudzież korespondencyi między Bankiem a Władzami i jego Kommissantami, służyć mają te same przepisy, jakie się zachowują w przesyłaniu pieniędzy i korespondencyi Rządowych.

Art. 40. We wszystkich sporach i sprawach, bądź z powództwa Banku, bądź przeciw niemu wytoczonych, Bank ulega zwyczajnym sądom, zarówno jak osoby prywatne. W sądzie handlowym stawać on i odpowiadać powinien przez swego Delegowanego, w innych zaś sądach przez swych obrońców, gdzie Prokuratorowie, tak jak w przedmiotach skarbowych, wnioski swe czynić są obowiązani.

Art. 41. Fałszujący obligacyi długu krajowego, jako też inne papiery bankowe, pociągani będą do sądów kryminalnych, i ulegną karom przepisany na fałszujących papiery publiczne.

Art. 42. Bank zostaje pod bezpośrednim nadzorem Ministra Prezydującego w Kommissyji Rządowej Przychodów i Skarbu, jemu rapporta z czynności swoich zdawać, i wyłącznie do jego tylko rozporządzeń, w zakresie niniejszej ustawy stosować się jest obowiązany.

Art. 43. Członki Banku, nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za decyzye swoje, lub za czynności z polecenia Naszego Ministra Przychodów i Skarbu dopełnione, a nie wychodzące z obszaru niniejszej ustawy.

Żaden atoli rozkaz zastąpić ich nie może od najsurowszej odpowiedzialności z osób i majątków: gdyby fundusze Kassy umorzenia, lub Kassy Depozytowej, jako też zastawione towary, papiery, lub kosztowności od właściwego im przeznaczenia odwrócili;

gdyby ilość biletów bankowych wypuścili nad zakres Art. 22 i 23 przepisany;

gdyby fundusz, przeznaczony do zadosyć uczynienia żądaniu właścicieli summ przekazowych umniejszili;

gdyby nie przedsięwzięli stosownych środków, aby summy żądane przez Dyrekcyą Główną Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, tudzież summy na procent Bankowi powierzone, niezawodnie w terminach właściwych zaliczonymi były;

gdyby fundusze bankowe na jakikolwiek inny przedmiot niniejszém prawem niezakreślony, naruszili, lub naruszyć dopuścili;

gdyby niewykonali wyroków prawomocnych; gdyby na koniec obowiązań przyjętych w czémkolwiek nie dopełnili.

Art. 44. Raz na rok Bank na publiczném posiedzeniu, łącznie z Kommissyją umorzenia i Radcami handlowymi, pod przewodnictwem Ministra Przychodów i Skarbu, zdawać winien sprawę z czynności swoich rocznych.

Takowe zdanie sprawy, wydrukowane, i za pośrednictwem Ministra Przychodów i Skarbu ogólnemu Zgromadzeniu Rady Stanu złożone, służyć ma do zdania sprawy na Sejmie, wskazanego

w Art. 118 Statutu Organicznego o Reprezentacji narodowej.

Art. 45. Namiestnik Nasz na przedstawienie Ministra Przychodów i Skarbu, przepisze Instrukcyę dla Kommissyi umorzenia dęgu krajowego; dla Banku zaś Etat i Instrukcyę rozwijającą w obrębie niniejszey ustawy wszelkie jego czynności i stosunki ze stronami, oraz to wszystko, co tylko do wykonania w zupełności niniejszego postanowienia posłużyć będzie mogęo.

Bank ułoży dla siebie organizacyę służby wewnętrzney, tudzież wzory Xiąg i rachunkowości, i te do zatwierdzenia Ministra Przychodów i Skarbu przedstawi.

Art. 46. Zabezpieczamy na wszelkich dochodach i majątku Skarbowym:

wpływy przeznaczone Bankowi na wypłatę dochodu statęgo i jego umorzenie;

depozyta, kapitały, tudzież wszelkie inne wartości, czyli to powierzone Bankowi, czyli stanowiące własność jego.

Wszystkie te fundusze i wartości, uznajemy bydz nietykalnymi, i mieć chcemy, aby pod żadnym pozorem, od właściwego im przeznaczenia odwróconemi bydz nie mogły.

Jeśli byśmy zatem uznali potrzebę, zaciągnięnia pożyczki, w kraju lub za granicą, i utworzenia nowych obligacyi dęgu krajowego, wtedy opatrzymy Bank nowym funduszem, na procentowanie i umorzenie takowego dęgu.

Nakoniec mieć chcemy, aby w potrzebie zmiany jakiey w niniejszém postanowieniu, takowa tylko z uczestnictwem obu Izb Seymowych następować mogła.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w dzienniku Praw ma bydz umieszczone, Kommissyom Rządowym, w czém do której należy, polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 17 stycznia roku Pańskiego 1828, a Panowania Naszego 3go.

(podpisano) M I K O Ł A X.

Minister Prezydujący w Komm.

Rząd. Przych. i Skarbu,

(podpis.) Xiążę Xawery

Drucki Lubecki.

przez Cesarza i Króla

(L. S.) Minister Sekretarz Stanu:

(podpisano) Stefan Hr. Grabowski.

Zgodno z Oryginałem:

Minister Sekretarz Stanu:

(podpisano) Stefan Hr. Grabowski.

Za Zgodność

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Dywizyi:

(podpisano) Kossecki.

— Dnia 12 —

— JW. Tomasz Grabowski, Radca stanu, Kommissarz likwidacyyny, przybył z Wiednia do Warszawy.

— Głos JW. Bielińskiego, Senatora Wojewody, prezesa sądu seymowego, miany przy otwarciu tegoż sądu d. 10 kwietnia r. b., wyszedł z druku.

F R A N C Y A.

Paryż dnia 29 kwietnia.

(z Gazety Warszawskiej.)

Jeden z tutejszych Dzienników obęymuje następującą wiadomość o zamiśle nowej pożyczki dla rządu Hiszpańskiego: „Pan Santa-Cruz, który się tą pożyczką zajmował w Londynie, i d. 18 b. m. miał ostatnią naradę z Hrabią Ofalia, wyjechał z tamąd d. 22 b. m. do Paryża, gdzie zapewne już się znajduje. Pan Estefani uda się z ułożonym w tę mierze planem do Madrytu, celem podania go pod zatwierdzenie Króla. Bankierowie Rougemont, Baring i Irving, podeymują się dać pożyczkę, i zdaje się, że oblięgi byłych stanów Hiszpańskich w pewney ilości przyjęte będą. Niewiadomo jeszcze, czyli do tego układu wchodzą także pretensye wierzycieli Angielskich.”

Izba Deputowanych. Posiedzenie d. 20 b. m. zaczęło się czytaniem raportu Kommissyi o kassie umorze-

nia, złożonego przez Prezesa teyże Kommissyi Margrabiego Orvillers. Z tego rapportu pokazuje się, że od 12stu lat, jak kassa umorzenia istnieje, już 5ta część dęgu publicznego przez nią zakupiona i umorzona została, to jest: 46,017,970 fr. procentu, kapitałem 801,064,082 fr.; wskazany na to roczny fundusz wynosi 40,000,000. Rapport ten zakończyły niektóre uwagi o kassie depozytowej.

— Dnia 30 —

Sławny skrzypek Rode ma bydz ozdobiony orderem legii honorowej. Ten artysta mieszka od lat kilku w Bordeaux, żyjąc ciągle w domowym zaciszu, i przez ten czas dał tylko kilka koncertów, z których dochód przeznaczał dla ubogich.

W Brest znajduje się 5 okrętoów wojennych, przysposobionych do żeglugi. Fregata Nimfa, która miała razem z niemi wyisć pod żagle, wypłynęła dnia 19 b. m., lecz niewiadomo dokąd. Uzbiera się oraz w Brest druga eskadra, która złożona będzie z okrętu liniowego 74rodziałowego i 3ch fregat 54rodziałowych.

Z powodu dęgiego krążenia na morzu, panuje skorbut na eskadrze naszej, wysłaney przeciw Algierowi. Dowodzący nią Admirał Collet, zapadł także na tę chorobę, i musiał się udać do Minor-ki dla wyleczenia.

Odbywa się teraz sprawa Króla Jmci Hiszpańskiego przeciw domowi handlowemu Balguerie w Bordeaux, który u bankiera tutejszego Aguado włożył areszt na przysłane mu z Hawanny pieniądze, celem wypłacenia dywidendy pożyczki, zaciągnięney u Gebharda. Właściwie idzie o wykonanie we Francyi wyroku, który już zapadł w Hiszpanii pomyślnie dla rzeczzonego domu handlowego. Żądanie zasadza się na wyrachowanych wydatkach transportowych w roku 1819 do wyprawy, która miała udać się do Hawanny, co jednak nie nastąpiło. Pan Maugin, Adwokat Króla Jmci Hiszpańskiego, przytoczył, iż Hiszpania mogłaby za taki czyn uskarżać się o zgwałcenie prawa narodów, na co Pan Dupin, obrońca domu handlowego Balguerie, odpowiedział: „W moich aktach processowych nie staczam żadnych bitew, a wyrok wasz, Sędziowie, nie będzie wypowiedzeniem wojny.”

Towarzystwo Azyatyckie odprawiło d. 29 z. m. powszechne zgromadzenie, pod przewodnictwem Xięcia Orleanu.

Gdy przez nowe przeznaczenia Xięcia Mortemart, gwardya przyboczna piesza utraciła dotychczasowego swęgo Kapita-na, przeto Margrabia Rouge, został tymczasowie mianowany ję dowódcą.

Listy z Tulu pod d. 27 z. m. donoszą, iż uzbrowiona tam wyprawa oczekuje codzięń rozkazu udania się do Morei, jako niewątpliwęgo już mieysca ję przeznaczenia.

Rząd nasz kazał w Niemczech kupić konie, nietylko dla jazdy, lecz oraz dla artyleryi.

Boliwar napisał d. 17 listopada r. z. następujący list do Xiędza Pradt: „Sprawa Kolumbii idzie pomyślnie w każdym względie. Dekret z odezwą był dostatecznym do przywrócenia spokojności, która przerwaną została z powodu niektórych wypadków w północnych częścicach Rzeczypospolitey. Zwyciężyłem własnych i Kolumbii nieprzyjaciół siłą wspaniałomyślności. Wielkie zgromadzenie narodowe zbierze się w marcu, i sam naród będzie los swój rozstrzygał.”

T U R C Y A.

Stambuł d. 31 marca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Od czasu przybycia Miaulisa, stan rzeczy na wyspie Scio bardzo się odmienił. Turcy, którzy wylądowali, zostali odparci do zamku, który jest ściśle zamknięty.

— Dnia 8 kwietnia. —

Lud tutejszy okazuje obojętność; lecz Magnaci tureccy lękają się przyszłości. Zdaje się, iż W. Sułtan postanowił dzielnie prowadzić wojnę. Dnia 30go z. m. odprawiło się zgromadzenie Dywanu, na którym rozważano stan kraju w terażniejszych okolicznościach; poczem umysły mie-

szkańców zdawały się nieco wzburzone, i jedna część ludu jest za wojnę, a druga za pokój. Nawet W. Sułtan, lubo nie traci odwagi, okazał jednak w czynach swoich mniej spokojności, niż pierwiec. O wschodzie słońca siada na konia, każe występować całemu woysku stojącemu w koszarach, ćwiczy je sam do godziny 9 zrana, a potem wraca do Seraju. Po kąpieli i śniadaniu, jedzie znowu konno do koszar, i ćwiczy woysko w ulubionych obrótach, które, co do jazdy, zależą na uderzeniu całym frontem, a co do piechoty, na uderzeniu kolumnami. Po kilkogodzinnej ćwiczeniu, używa woysko niejakiego spoczynku, i przez ten czas obiaduje pod gołym niebem. W. Sułtan zostaje w pośród żołnierzy, i jada razem z nimi. Po obiedzie, zaczynają się znowu ćwiczenia, i dopiero, gdy się zmierzcha, wraca Sułtan do Seraju. Zdaje się, iż tylko w pośród woyska regularnego znajduje spokój; milicje i Kurdowie nigdy go nie widzą; nie okazują też takiego ducha, jakiego się po nich spodziewano, i mają wielki wstręt od karności europejskiej. Wielu magnatów tureckich cieszy się nadzieją, iż pojednanie z Rosyją nie jest jeszcze niepodobnem.

— Dnia 10 —

Od dwóch tygodni nie zaszło tu nic ważnego, i zdaje się, że Turcy chcą w nieczynności przepędzić Ramazan, i spokojnie obchodzić uroczystość Beiramu. Uzbryania wojenne ciągle jednak trwają, lecz z mniejszym pośpiechem niż dawniej: bo W. Sułtan za nadto zajmuje się ćwiczeniem woyska, i nie zwraca całej uwagi na obronę kraju. Stronnicy nowości, na których czele jest sam Sułtan, w zapale swoim pomijają to, co jest konieczne potrzebnem do utrzymania kraju, i mniemają, iż dosyć jest wyćwiczyć woysko na sposób Europejski, przez co według ich zdania, potrafią odeprzeć nieprzyjaciela. Inaczej myślą przeciwnicy tego systematu, upatrując ocalenie kraju w dawnych zwyczajach i urzędzeniach, a nowość poczytując za nieszczęście. Lękają się oni przyszłości, i zwracają uwagę na środki obrony, przy czem chcieliby użyć dawnych prawideł wojennych Tureckich, które Sułtan, jako niezgodne z Europejskimi, odrzuca. Lud, w obecnym krytycznym stanie, okazuje niechęć przez obojętność na publiczne interesa; chociaż bowiem w meczetach czytają firmany i odezwy zachęcające do uzbrojenia, jednakże widać tylko czynność w bliskości Seraju, a w dalszych częściach miasta oziębłość i gnusność: co prawie oznacza pogardę środków, przez rząd nakazanych. Stolica używa wprawdzie spokojności; lecz obawiać się trzeba rozruchów. W zatokach *Burgas* i *Raso*, gdzie wielkie okręty mogą stać na kotwicy, wysypano wprawdzie baterie, i posłano tam szalupy kanonijerskie; lecz na tem podobno ograniczy się obrona brzegów Czarnego morza; nie ma bowiem korpusu, któryby według okoliczności mógł działać. Inne uzbrojenia nie odpowiadają także zagrożeniu niebezpieczeństwu. Same tylko twierdze nad *Dunajem* są w nieco obronnym stanie. Seraskier *Hussein* Basza obozować będzie w *Daud*, dokąd wkrótce wyjedzie. *Hassan* Basza, który dawniej opuścił stolicę, ruszył z korpusem swoim do *Daud*, i zostawać będzie pod dowództwem *Hussein* Baszy. W stolicy tutejszy ta tylko zaszła odmiana, iż urząd Wojewody w *Galata*, piastowany przez *Suleimana-Effendego*, został zniesiony, a natomiast utworzono urząd Nazira w *Pera* i *Galata*. *Paperdży Achmud*, były Dyrektor zbrojow-

ni, mianowany jest Nazirem części miasta, zamieszkałej przez Chrześcijan; powierzono mu także stér polityki. — Z *Morei* i *Archipelagu* to tylko wiemy, iż Hrabia *Capodistrias* zajmuje się organizacją rządu Greckiego, oraz potęgi morskiej i lądowej, i że *Ibrahim* Basza bawi ciągle w *Morei*; bo oyciec jego nie chce bez zezwolenia Porty odwołać woyska swego. Ze *Smyrny* dowiadujemy się pod d. 2 kwietnia, iż od czasu ostatnich wypadków na wyspie *Scio*, większa część mieszkańców wyniosła się ztamtąd. Pułkownik *Fabvier* udał się ze szczupłym woyskiem do *Syra*.

Od granic tureckich 22 kwietnia.

Listy z *Korfu* pod dniem 12 kwietnia donoszą, iż z rozkazu Lorda Naczelnego Kommissarza wysp Jonskich, porty *Nawaryn* i *Modon* są ogłoszone za będące w stanie zamknięcia, i tym celem posłano tam kilka okrętów wojennych Angielskich, które żadnej dostawy nie dopuszczają. Pozwolono tylko wypływać okrętom, chcącym udać się z tych portów do *Alexandryi*. Lord Naczelnny Kommissarz miał za kilka dni przybyć do *Zante*.

List z *Dragomestre* pod d. 27 lutego wyraża: — „Gdy oddzielny korpus woyska Jenerała *Church* zajął stanowisko *St. Nicolas*, związek między nieprzyjacielem stojącym w *Carvassaja* i obozem pod *Missolunga*, a zatem także z *Prewezą* i *Artą*, został zupełnie przecięty. Obawiając się Turcy, aby *Missolunga* nie została przymuszona do poddania się, postanowili uderzyć na wspomniany korpus; jakoż *Vely* Bei, Gubernator *Prewezy*, na czele 1300 żołnierzy usiłował d. 12 lutego wyrugować Greków ze stanowiska w *St. Nicolas*, lecz został odparty. Wkrótce potem otrzymawszy posiłki, uderzył znowu na Greków, lecz również ze stratą musiał się cofnąć. Około południa uderzył trzeci raz, ale doznał jednakowego losu, i zaniechał zamysłu swego. Strata nieprzyjaciela byłaby znaczniejszą, gdyby deszcz i zła droga nie wstrzymały pochodu 300 Greków, którzy na niego z tyłu uderzyć mieli. — Admirał *Miaulis*, w raporcie swoim z portu *Schialos* pod d. 22 lutego, doniósł rządowi, iż d. 19 tegoż miesiąca przy wyspie *Schopelos* wszystkie prawie statki, należące do rozbójników morskich, zabrał lub zniszczył. Właściciele ich mają się zebrać w *Schialos*, dla powzięcia tam wiadomości o postanowieniach rządu.”

Samiyczkowie wpadają ciągle do wsi niedaleko *Smyrny*. W drugiey połowie marca wysiadło ich 30 na ląd, i posunęli się aż do *Nymphio*, gdzie konie i bydło zabrali. Poptnęli potem spokojnie z łupem na powrót do *Samos*.

Goniec *Smyrneński* z d. 29 marca donosi, iż Prezes Grecyi nałożył na wypły 600.000 talarów, które mają być zapłacone w stosunku ich zamożności i korzyści, jaką miały z rozbójów morskich. Na wyspę *Syra* przypadać dać 96,000 talarów.

— Dnia 23 —

Według doniesień z *Malty*, eskadra Cesarzowa Rosyjska pod dowództwem admirała *Heiden* wypłynęła ztamtąd d. 14 kwietnia ku *Nawarynowi*, dla ścisleyszego zamknięcia tego portu. Część jej ma się potoczyć z okrętami wojennymi, stojącymi już na kotwicy w *Smyrnie*. Słychać, iż kilka okrętów wojennych angielskich i francuzkich, otrzymało rozkaz trzymania portu *Alexandryi* w zamknięciu, co jednak potrzebuje jeszcze potwierdzenia.

Z przyczyny Świąt następujący N. 58 wyjdzie we środę t. j. dnia 16 maja.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.